

(๔๒) บทขัณฑ์มมะจกัปปะวัตตะนะสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง	สัมพุชฉิตฺวา ตะถาคะโต,
ประลุมัง ยัง อะเทเสสิ	ธัมมะจกัปปะวัตตะรัง.
สัมมะทเวระ ปะวัตเตนโต	โลเก อัมปะภุวัตติยัง,
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา	ปะภุปัตติ จะ มัชฌิมา.
จตุสวาริยะสัจเจสุ	วิสุทฺธัง ญาณะทัสสะนัง,
เทสิตัง ธัมมะราชาณะ	สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง.
นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง	ธัมมะจกัปปะวัตตะนัง,
เวยยากะระณะปาฐุณะ	สังคัตถัมภะณามะ เส ฯ

ธัมมะจกัปปะวัตตะนะสูตร

เอวัมเม สุตัง, เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, พาราณะสิยัง วิหะระติ,
อิสิปะตะเน มิคะทาเย, ตัตถะระ โข ภะคะวา ปญฺจะวัคคิเย ภิกขุ
อามันเตสิ,

เทวเม* ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา, โย จายัง
กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค, หิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย
อะนัตตะสัจฺญ์หิโต, โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค, ทุกโข อะนะ-
ริโย อะนัตตะสัจฺญ์หิโต,

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา
ปะภุปะทา ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี

* เทวเม อ่านว่า ทะเวเม

อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญา-
เย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค, เสยยะถิทัง, สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปो, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมา-
วายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ,

อะยัง โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญา-
เย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ชาตีปิ ทุกขา
ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริทเวะทุกขะโทมะนัส
สุปายาสาปิ ทุกขา, อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค
ทุกโข ยัมปิจัจัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญญาปาทา-
นักรัณธา ทุกขา,

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจัง, ยายัง
ตัตถหา โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตตระตัตตราภินันทินิ,
เสยยะถิทัง, กามะตัตถหา ภะวะตัตถหา วิภะวะตัตถหา,

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง, โย ตัสสา-
เยวะ ตัตถหายะ อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฏินิสสัคโค มุตติ
อะนาละโย,

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา
อริยะสัจจัง,

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค, เสยยะถิทัง, สัมมาทิฏฐิ

สัมมาสังกัปปโย, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมา-
วายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ,

อิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ
ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา
อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ,

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ,

อิหัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

อิหัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะ-
นุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง สัจจิกาทัพพันติ เม

ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ อูทะปาติ ญาณัง
อูทะปาติ ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจจิกะตันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ อูทะปาติ ญาณัง
อูทะปาติ ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ.

อิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว,
ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ อูทะปาติ ญาณัง อูทะปาติ
ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ
อูทะปาติ ญาณัง อูทะปาติ ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ
อาโลโก อูทะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุ
อูทะปาติ ญาณัง อูทะปาติ ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ
อาโลโก อูทะปาติ,

ยาระกัฎฐะจะ เม ภิกขเว อิมะสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสัจจเจสุ, เอวันติ-
ปะริวัฏฐัง ท้าวะสะการัง ยะถาภูตัง ญาณะทสสะนัง นะ สุวิสุทฺธัง
อะโหสิ,

เนวะ ตาवाหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะ-
พรัหมะเก, สัสสะมะณะพรัหมะณียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย,
อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺธัง ปัจจัญญาสิง,

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมะสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสัจจเจสุ, เอวัน-
ติปะริวัฏฐัง ท้าวะสะการัง ยะถาภูตัง ญาณะทสสะนัง สุวิสุทฺธัง
อะโหสิ,

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก,
 สัสสะมะณะพรัหมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง
 สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาทิ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
 อะยะมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ पुณฺ्हพะเวติ.

อิทมะโวจะ ภาคะวา, อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
 ภาคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง, อิมฺสฺมิญจะ ปะนะ เวยยากะระ-
 ณฺสฺมิง ภาณฺญะมาเน, อายฺสฺมะโต โทณทัณฺญฺสสะ วิระชัง วีตะมะลัง
 ธัมมะจักขุง อุทะปาทิ, ยังกิญฺจิ สะมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง
 นิโรธะธัมมันติ,

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธัมมะจักเก, ภูมมา เทวา สัททะ-
 มะนุสสาเวสูง, เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย
 อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง, อปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ
 วา พรัหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุณา วา เกนะจิ
 วา โลกัสมินติ,

ภูมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง, จาตุมมะหาราชิ-
 กานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,

ดาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง, ดาวะติงสานัง เทวานัง
 สัททัง สุตฺวา,

ยามา เทวา สัททะมะนุสสา เวสูง, ยามานัง เทวานัง สัททัง
 สุตฺวา,

ตุลิตา เทวา สัททะมะนุสสา เวสูง, ตุลิตานัง เทวานัง สัททัง
 สุตฺวา,

นิมมานะระตี เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง, นิมมานะระตีนัง เทวานัง
ลัททัง สุตฺวา,

ประระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง, ประระนิมมิตะ-
วะสะวัตตีนัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา,

พฺรหฺมกะกาเยกา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง,

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิสิปะตะเน มิคะทาเย อะนุต-
ตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตติตัง, อัมปะภุวัตติยัง สะมะเณนะ वा
พฺรหฺมเณนะ वा เทเวนะ वा มาเรนะ वा พฺรหฺมูนา वा เกนะจิ वा
โลกัสมินติ,

อิติหะ เตนะ ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ, ยาวะ พฺรหฺมะโลกา
ลัทโท อัมภุคคัจฉิ, อะยฺญจะ ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ, ลังกัมปิ
ลัมปะกัมปิ ลัมปะเวติ, อัมปะมาเณ จะ โอฟาโร โอบาโส โลก
ปาตุระโหสิ, อะติกัมเมวะ เทวานัง เทวานูภาวัง.

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ
โกณทัณฺเณ, อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัณฺเณติ,

อิติหิหัง आयัสมะโต โกณทัณฺเณสสะ, อัญญาโกณทัณฺเณตะวะวะ
นามัง, อะโหสิติ ฯ

.... ชาติชนันท์ เป็นสิ่งที่โลกจะพึงสละทิ้งที่เสียดาย เราพึงสละ
ด้วยสติปัญญา ก่อนหน้าที่จะสละชนันท์แบบโลกสละกัน นั่นคือความสละ
อย่างเอกไม่มีสองกับอันใด

จากหนังสือ พ่อแม่ครูอาจารย์
พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)
เรียบเรียงโดย พระมหาธีรนาถ อัครศิโร
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

สังฆาเรสุ เอวัง เม สังฆารา โหนตุ เอวัง เม สังฆารา มา
 อะहेสุนติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขเว สังฆารา อะนัตตา ตัสมา
 สังฆารา อาพาธายะ สังวัตตันติ นะ จะ ลัพภะติ สังฆาเรสุ เอวัง
 เม สังฆารา โหนตุ เอวัง เม สังฆารา มา อะहेสุนติ ฯ

วิญญาณัง อะนัตตา ฯ วิญญาณัญจะ หิทัง ภิกขเว อัตตา
 อะภาวิสสะ นะยิทัง วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพภะถะ
 จะ วิญญาเณ เอวัง เม วิญญาณัง โหนตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา
 อะโหสีติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขเว วิญญาณัง อะนัตตา ตัสมา
 วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ จะ ลัพภะติ วิญญาเณ เอวัง
 เม วิญญาณัง โหนตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา อะโหสีติ ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจัจัง วา อะนิจัจัง วาติ ฯ
 อะนิจัจัง ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง ญุ ตั้ง
 สะมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสิมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ
 โน เหตัง ภาณเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว เวทะนา นิจจา วา อะนิจจา
 วาติ ฯ อะนิจจา ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
 ทุกขัง ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
 ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสิมิ เอโส เม
 อัตตาติ ฯ โน เหตัง ภาณเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา
 วาติ ฯ อะนิจจา ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
 ทุกขัง ภาณเต ฯ ยัมปะนาณิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
 ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสิมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ

โน เห่ง ภัณฑเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะเถะ ภิกขะเว สังฆารานิจจา วา อะนิจจา วาติ ฯ
อะนิจจา ภัณฑเต ฯ ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
ภัณฑเต ฯ ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตั้ง
สะมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสิมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ โน
เหตัง ภัณฑเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะเถะ ภิกขะเว วิญญาณัง นิจัจัง วา อะนิจัจัง
วาติ ฯ อะนิจัจัง ภัณฑเต ฯ ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
ทุกขัง ภัณฑเต ฯ ยัมปะนานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
นุ ตั้ง สะมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสิมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ
โน เห่ง ภัณฑเต ฯ

ตัสมัตติหะ ภิกขะเว ยังกิญจิจิ รูปร่าง อะตีตานาคะตะปัจจุ-
ปันนัง อชฉัตตัง วา พะหิตธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง
วา ปะณีตัง วา ยันทุเร สันติเก วา สัพพัง รูปร่าง เนตัง มะมะ
เนโสหะมัสสิมิ นะ เมโส อัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัป-
ปัญญาเย ทักขัฬัพพัง ฯ

ยา กัจจิ เวทะนา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อชฉัตตา วา
พะหิตธา วา โอฟาริกา วา สุขุมา วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา
ทุเร สันติเก วา สัพพา เวทะนา เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ
เมโส อัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัปปัญญาเย ทักขัฬัพพัง ฯ

ยา กัจจิ สัจญญา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อชฉัตตา วา
พะหิตธา วา โอฟาริกา วา สุขุมา วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา
ทุเร สันติเก วา สัพพา สัจญญา เนตัง มะมะ เนโสหะมัสสิมิ นะ
เมโส อัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัปปัญญาเย ทักขัฬัพพัง ฯ

เย เกจิ สังฆาราม อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อังฆัตตา วา
 พะหิตธา วา โอฟาริกา วา สุขุมมา วา หีนา วา ปะณีตา วา เย ทูเร
 สันติเก วา สัพเพ สังฆาราม เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
 อัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง ฯ

ยังกิญจิ วิญญาถัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง อังฆัตตัง
 วา พะหิตธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณีตัง วา
 ยันทูเร สันติเก วา สัพพัง วิญญาถัง เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ
 นะ เมโส อัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย
 ทัญญัพพัง ฯ

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตฺวา อะริยะสาวะโก รุปัสมิงปิ
 นิพพินทะติ เวทะนายะปิ นิพพินทะติ สันญญาเยปิ นิพพินทะติ
 สังฆาเรสุปิ นิพพินทะติ วิญญาถัสมิงปิ นิพพินทะติ ฯ นิพพินทัง
 วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมุจจะติ ฯ วิมุตตัสมิง วิมุตตะมีติ ญาถัง
 โหติ ชีณา ชาติ วุสิตัง พหฺมิมะจะริยัง กะตัง กะระณียัง นาปะรัง
 อิตถัตตาयाติ ปะชานาตีติ ฯ

อิหะมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
 ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสมิง ภาณูญะมาเน ปัญจะ-
 วัคคิยานัง ภิกขุณัง อะนุปาทายะ อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ ฯ

(๔๔) อาทิตตะปริยาเยสุตตัง

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา คะยายัง วิหะระติ
 คะยาสิเส สัทธิง ภิกขุสะหัสสเณ ฯ ตัตถ์ระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามัน-
 เตสิ ฯ

สัพพัง ภิกขเว อาทิตตัง ฯ กิณฺจะ ภิกขเว สัพพัง อาทิตตัง ฯ
 จักขุ ภิกขเว อาทิตตัง รุปา อาทิตตา จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง
 จักขุสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง จักขุสัมผัสสัจจะยา อุปปัชชติ
 เวทียิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณเณ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ ฯ

โสตัง อาทิตตัง สัททา อาทิตตา โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง
 โสตะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง โสตะสัมผัสสัจจะยา อุปปัชชติ
 เวทียิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณเณ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ ฯ

ฆานัง อาทิตตัง คันธา อาทิตตา ฆานะวิญญาณัง อาทิตตัง
 ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง ฆานะสัมผัสสัจจะยา อุปปัชชติ
 เวทียิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณเณ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ ฯ

ชีวหา อาทิตตา ระสา อาทิตตา ชิวหาวิญญาณัง อาทิตตัง
 ชิวหาสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง ชิวหาสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง วา หุกขัง วา อะหุกขมะสุขัง วา ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา
 อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ประริเทเวหิ หุกเขหิ
 โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

กาโย อาทิตโต โผฏฐัพพา อาทิตตา กายะวิญญาณัง อาทิตตัง
 กายะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง วา หุกขัง วา อะหุกขมะสุขัง วา ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ประริเทเวหิ หุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

มะโน อาทิตโต ัมมา อาทิตตา มะโนวิญญาณัง อาทิตตัง
 มะโนสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง วา หุกขัง วา อะหุกขมะสุขัง วา ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ประริเทเวหิ หุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตฺวา อะริยะสาวะโก

จักขุสฺมิงปิ นิพพินทะติ รูเปสุปิ นิพพินทะติ จักขุวิญญาณะปิ
 นิพพินทะติ จักขุสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิหัง จักขุสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา หุกขัง วา อะหุกขมะสุขัง
 วา ตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

โสตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ ลัทเทสุปิ นิพพินทะติ โสตะวิญญาณะปิ

นิพพินทะติ โสตะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा
 ตัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ฆานัสัมิงปิ นิพพินทะติ คันเธสุปิ นิพพินทะติ ฆานะวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ ฆานะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा
 ตัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ชีวหาเยปิ นิพพินทะติ ระเสสุปิ นิพพินทะติ ชีวหาวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ ชีวหาสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง ชีวหาสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा
 ตัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

กายัสัมิงปิ นิพพินทะติ โผฏฐัพพะสุปิ นิพพินทะติ กายะวิญญา-
 เณปิ นิพพินทะติ กายะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा
 ตัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

มะนัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฐัมเมสุปิ นิพพินทะติ มะโนวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ มะโนสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทูกขะมะสุขัง वा
 ตัสัมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

นิพพินทัง วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมุจจะติ ฯ วิมุตตัสัมิง วิมุตตะมีติ
 ญาณัง โหติ ชีณา ชาติ วุสิตัง พรัหมะจะริยัง กะตัง กะระณียัง
 นาปะรัง อิตถัตตายาติ ปะชานาตีติ ฯ

อิทมะเวจจะ ภาคะวา ฯ อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภาคะวะโต
 ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

อิหมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสมิง ภัฏญะมาเน ตัสสะ
ภิกขุสะหัสสัสสะ อะนุปาทายะ อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ ฯ

(๔๕) อะตีตปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะตีตปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง, ตัง
ยาวะเทวะ สีสัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ปะฏิฆาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงส์ปปะสัหมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ
หิริโกปิณะปะฏิจฉาทะนัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตโต,
โส เนวะ ทะวายะ, นะ มะทายะ, นะ มัณฑะนายะ, นะ วิภูสะนายะ,
ยาวะเทวะ อิหมัสสะ กายัสสะ ลูติยา, ยาปะนายะ, วิหิงสุปะระติยา,
พรัหมะจะรียานุกะทายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ,
นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยატฺรา จะ เม ภาวิสสะติ,
อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตตัง,
ตัง ยาวะเทวะ สีสัสสะ ปะฏิฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ปะฏิฆาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงส์ปปะสัหมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, ยาวะเทวะ
อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะฏิลลานารามัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ-
ปะริกาโร ปะริภุตโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนัง เวยยาพาธิกานัง
เวทะนัง ปะฏิฆาตายะ, อัปฺยาปฺชณะปะระมะตยาติ ฯ

(๔๖) อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

ชะราธัมโมมหิ ชะรัง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้

พะยาริธัมโมมหิ พะยาริง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้

มะระณะธัมโมมหิ มะระณัง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว,

เราจะละเว้นเป็นต่าง ๆ คือว่าจะต้องพลัดพรากจากของรักของ
เจริญใจ ทั้งสิ้นไป,

**กัมมัสสะโกมหิ กัมมะทายาโท กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะปะฐิ-
สละโณ ,**

เรามีกรรมเป็นของของตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด
มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

**ยัง กัมมัง กะริสสามิ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาโท
ภาวิสสามิ,**

เราจักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป เราจักเป็นทายาท
คือว่าจะต้องได้รับผลของกรรมนั้นนั้นสืบไป

เอวัง อัมहेหิ อะภินหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง.

เราทั้งหลาย ควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันนี้ เทอญ

(๔๗) **ปັตติทานะคาถา (ยา เทวะตา)**

(หันหน้า มะยัง ปັตติทานะ คาถา โย ภาณามะ เส ฯ)

ยา เทวะตา สันติ วิหาระ วาสิณี
 ฐุเปฆะเร โปธิฆะเร ตะหิง ตะหิง
 ตา ฐัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา
 โสตถิง กะโรนเตตตะ วิหาระมัณฑะเล ฯ
 เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว
 สारามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา
 คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อีสสะวา
 สัปปาณะภูตา สุชิตา ภาวันตุ เต ฯ
 ชะลาพุชา เยปิ จะ อังคะสัมภะวา
 สังเสทชะชาตา อะถะโวปะปาติกา
 นียยานิกัง ฐัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต
 สัฟเพปิ ทุกข์สสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

ฐาตุ จิรัง สะตัง ฐัมโม	ฐัมมัทชะรา จะ ปุคคะลา
สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ	อัสสายะจะ หิตายะ จะ
อัมเห รักขะตุ สัทฐัมโม	สัฟเพปิ ฐัมมะจาริโน
วุทถิง สัมปาปุณเณยยามะ	ฐัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ฯ
ปุณฺณัฐสลิทานิ กะตัสสะ	ยานัณฺณฺยานิ กะตานิ เม
เตสัณฺณฺจะ ภาคิโน โหหนตุ	สัตตานันตูปปะมาณะกา
เย ปิยา คุณะวันตา จะ	มัย्हัง มาตาปีตาทะโย
ทิฏฐุา เม จาปียะทิฏฐุา วา	อัญญะ มัชฌัตตะเวริโน

ลัตตา ตัญญันติ โลกัสมิง	เตภูมมา จะตุโยนิกา
ปัญเจกจะจะตุโวการา	สังสรรันตา ภาวาระเว
ญาดัง เย ปัตติทานัมเม	อะนุโมทนต์ุ เต สะยัง
เย จิมัง นัปปะชานันติ	เทวา เตสัง นิเวทะยุง
มะยา ทินนาระ ปุญญานัง	อะนุโมทนะเหตุนา
ลัฟเพ ลัตตา สะทา โหนตุ	อะเวรา สุขะชีวิน
เขมปปะทัญจะ ปโปนตุ	เตสาสา ลีชณะตัง สุภา ฯ

(๔๘) แผ่เมตตา

อะหัง สุขีโต โหมิ, นิตทุกโข โหมิ, อะเวโร โหมิ,
 อัปพะยาปชฌเ โหมิ, อะนิโฆ โหมิ, สุขี อัตตานัง ปะริหะรามิ ฯ
 ลัฟเพ ลัตตา สุขีตา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัตตา อะเวรา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัตตา อัปพะยาปชฌมา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัตตา อะนิฆา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัตตา สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ ฯ
 ลัฟเพ ลัตตา ลัฟพะทุกขา ปะมุจจันตุ ฯ
 ลัฟเพ ลัตตา ลัทระลัมปัตติโต มา วิคัจจันตุ ฯ
 ลัฟเพ ลัตตา กัมมัสสะกา, กัมมะทายาธา, กัมมะโยนี, กัมมะพันธู,
 กัมมะปะฏิสสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ, กัลยาณัง वा
 ปาปะกัง वा, ตัสสะ ทายาธา, ภาวิสสันติ ฯ ,

(๔๙) คำแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล (แบบย่อ)

สัพเพ ลัตตา สะทา โหนตุ อะเวรา สุชะซีวิโน,

ขอปวงสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นผู้ไม่มีเวรต่อกันและกัน, จงเป็นผู้-
ดำรงชีพอยู่เป็นสุขทุกเมื่อเถิด

กะตัง ปุญญัง ณะลัง มัยหัง สัพเพ ภาคี ภาวันตุ เต.

ขอปวงสัตว์ทั้งสิ้นนั้น, จงเป็นผู้มีส่วนได้เสวยผลบุญ, ที่ข้าพเจ้า
ได้บำเพ็ญด้วย กาย วาจา ใจ แล้วนั้น เถอญ.

....อัครรรย์แต่พระพุทธเจ้า ธรรมคือพระองค์สามารถที่จะพ้นทุกข์
ความสุขจนขนาดเทวดานี้พระองค์ยังเห็นโทษ ขนาดที่นิ่งฉานสงบ
ที่เราั่งสงบมีความสุขพอใจในความสุขอันนั้น แต่พระองค์ก็ยังเห็นโทษ
ไม่ติด ขนาดทำลายรูป มีแต่อากาศ มีแต่วิญญาณ แต่พระองค์ก็ยังเห็น
ทุกข์เห็นโทษจนพ้นได้ อันนี้มันอัครรรย์ ปัญญาเราณะมันไปไม่ได้นะ
เราต้องอาศัยพระพุทธเจ้า ...

จากหนังสือ พระโพธิธรรมอาจารย์เถร (สุวัจน์ สุวโจ)

เรียบเรียงโดย พระมหาธีรนาถ อคฺคธโร

๒๓ เมษายน ๒๕๔๕